

Het oorspronkelijke artikel is terug te vinden op
<https://www.acco.be/nl-be/items/TED00257/TKP-jaargang-2017-nr-1>

Redactioneel – Grenzen verleggen

Tom Van Daele

Innovatie is een containerbegrip met een ruime invulling, dat echter steeds garant staat voor verandering. Binnen de geestelijke gezondheidszorg nemen hulpverleners hierrond soms een terughoudende positie in. Bij inhoudelijke innovatie denken we namelijk bijvoorbeeld al snel aan grote wijzigingen in wetgeving en beleid, waarbij er van bovenaf een nieuwe aanpak of methodiek wordt opgelegd en er weinig mogelijkheid is tot inspraak. Bij technologische innovatie is er dan weer de vrees voor disruptie: er komen steeds meer voorbeelden van volledige sectoren die door technologie grondig overhoop worden gegooid, denk bijvoorbeeld aan online bankieren en je aankopen doen. In de geestelijke gezondheidszorg leeft daarbij de specifieke zorg dat het persoonlijk contact tussen hulpverlener en cliënt op de achtergrond zal komen en vervangen worden door een streng gereguleerde, onpersoonlijke en eerder steriele aanpak.

Dergelijke bezorgdheden zijn niet geheel onterecht en maken zeker een deel uit van de uitdagingen waar hulpverleners anno 2017 mee kampen. Innovatie biedt echter ook kansen tot verbetering en vooruitgang. Dit themanummer van TKP focust specifiek op hoe verandering binnen de geestelijke gezondheidszorg momenteel vorm krijgt, wat de uitdagingen zijn voor klinisch psychologen en welke rol ze hier zelf al in opnemen.

Het eerste deel behandelt innovatie die gedreven wordt door inhoud. In een overzichtsartikel staat Chantal Van Audenhove stil bij een aantal maatschappelijke tendensen en welke rol de klinisch psycholoog hierin kan en moet opnemen zoals de vermaatschappelijking van de zorg en de deïstitutionalisering van de GGZ. Daarbij komen concepten als herstelgerichte zorg, zorg in de samenleving en partnerschap met mantelzorgers aan bod. Aan de hand van twee concrete voorbeelden wordt er vervolgens dieper ingegaan op inhoudelijke innovatie: Tine Daeseleire en Marieke Impens lichten het belang toe van laagdrempelige psycho-educatie bij burn-out en stressgerelateerde problemen, terwijl Leslie Hodge een beeld schetst van de drijfveren en werking van TEJO die instaat voor gratis therapeutische begeleiding bij jongeren.

In een tweede deel ligt de focus op technologische innovatie. Vertrekkend vanuit de huidige situatie in Nederland beschrijft Jeroen Ruwaard een overzicht van de mogelijkheden en de beperkingen die e-mental health met zich meebrengt. Daarnaast geeft hij ook een aantal lessen mee die Vlaanderen hieruit kan trekken. Hierna volgt een eerste concreet voorbeeld: een beschrijving van het werk van

Jonne Oldenburg en collega's die samen met patiënten de basis legden voor een evidencebased smartphone applicatie voor mensen met een bipolaire stoornis. In een tweede voorbeeld belichten Marijke Nauta en Rozemarijn Vos de mogelijkheden waarop technologie kan worden ingezet bij de behandeling van kinderen met een angststoornis.

Ten slotte neemt Koen Korevaar een metaperspectief in en bekijkt hij de verschillende deontologische uitdagingen wanneer we technologie en klinische psychologie combineren, waaronder privacy, evidencebased werken, de autonomie van de cliënt, technologische competentie van de hulpverlener en de invloed op de werkrelatie. Omdat het onmogelijk is binnen het themanummer alle diverse facetten van innovatie te belichten, wordt er afgesloten met een bespreking van relevante boeken, waarbij opnieuw de mix tussen inhoudelijke en technologische innovatie wordt opgezocht.

Het uiteindelijke doel van dit themanummer is inspireren en aanzetten tot actie: de geestelijke gezondheidszorg wordt elke dag mee vorm gegeven door gedreven klinisch psychologen die hun cliënten de best mogelijke zorg willen aanbieden. De aangehaalde brede evoluties en specifieke innovaties in dit themanummer zijn uiteindelijk maar exemplarisch, een topje van de spreekwoordelijke ijsberg. Hopelijk kunnen ze echter als inspiratiebron dienen en stimuleren ze klinisch psychologen: om vooruit te gaan, om de eigen grenzen te verleggen en om verder te helpen bouwen aan onze geestelijke gezondheidszorg.